

Sonraki Adımlar: Yasalar ve İdari Sistemler

Arka plan: Kigali Değişikliği, Montreal Protokolü'nün tüm Taraflarınca, Ekim 2016'daki 27. Taraflar Toplantısı'nda kabul edilmiştir. Artık tüm tarafların Kigali Değişikliği'ni onaylamak ve uygulamak için adım atması gerekmektedir. Bu Bilgi Notu, yeni ulusal yasalar getirmek ve uygun idari prosedürler belirlemek ile ilgili ne yapması gerektiğine ilişkin bir özet sunmaktadır.

Kigali Değişikliği yalnızca Montreal Protokolü'nün bir uzantısıdır. Protokol'ün tüm Tarafları halihazırda geçerli Montreal Protokolü'nün kabulü, uygulanması ve uyum sağlanmasını desteklemek için belirlenmiş yasalara ve idari prosedürlere sahiptir. Kigali Değişikliği'nin gereksinimleri mevcut yasalar ve idari prosedürlerin uzantısı olarak düşünülebilir.

Gerekli Yasalar: Getirilmesi gereken yasalar 2 kısma ayrılmaktadır:

- Kigali Değişikliği'nin Kabulü:** Her bir Taraf'ın bir kabul dokümanı hazırlanması ve bunu Birleşmiş Milletler Emanetçi'sine vermesi gerekmektedir.
- Ulusal etkinleştirme yasaları:** Her bir ülkede Kigali Değişikliği'nin uygulanmasını sağlayacak yasalar yürürlüğe sokulmalıdır.

Gerekli İdari Sistemler: Aşağıdaki sistemler gereklidir:

- HFC'lerin izlenmesi ve raporlanması:** HFC'lerin üretimi, ithali ve ihracını izleyecek bir sistem gereklidir. Yıllık verilerin Montreal Protokolü Sekreterliği'ne rapor edilmesi gerekecektir.
- Üretim ve import of HFC'lerin üretim ve ithalat lisansları ve kotaları:** Azaltma hedeflerinin karşılanmasını sağlamak için HFC'lerin üretimi ve ithalatını lisanslamaya yönelik bir sistem gereklidir. Bu ayrıca hangi şirketlerin HFC üretmesine ve ithal etmesine izin verildiğini tanımlamak için bir kota tahsis yöntemi de gerektirmektedir.
- İthalatın doğrulanması:** İthalatın yalnızca uygun bir kota tahsisine sahip şirketler tarafından yapıldığını denetlemesi için gümrük memurlarının bir idari sisteme ihtiyacı vardır.

Yasalar ve idari sistemlerden kim sorumludur? Her Taraf gerekli görevleri yapmak için en uygun bakanlık ya da hükümet kurumunu seçmekte özgürdür. Çoğu Taraf için, muhtemelen şu anda ODS kullanımdan kaldırma sürecinin yasaları ve idari hususlarından sorumlu olan kurumlar Kigali Değişikliği kapsamındaki HFC azaltma sürecinden de sorumlu olacaktır.

Kabul: Kigali Değişikliği bağlayıcı bir uluslararası antlaşma olarak tasarlanmıştır ve uluslararası hukukta bazı haklar ve yükümlülükler getirmektedir. Değişiklik bir Taraf için bir kez yürürlüğe girdiğinde, ilgili Tara Değişiklik kapsamındaki yasal yükümlülükleri de üstlenir.

Kigali Değişikliği, en az 20 Taraf değişikliği kabul ederse kendi başına 1 Ocak 2019'da yürürlüğe girecektir. 20 Taraf Kigali Değişikliği'ni bu tarihte kabul etmemişse (bu oldukça düşük bir ihtimaldir), 20. kabulden sonraki 90. gün yürürlüğe girecektir. Madde VI(2)'de atıfta bulunulan ticari kontroller, en az 70 Protokol Tarafı bu tarihe kadar Değişikliği kabul ederse 1 Ocak 2033'te yürürlüğe girecektir.

Değişiklik bir taraf için, o Tarafın kabulüne kadar yasal olarak bağlayıcı değildir. Ayrı bir Taraf için Kigali Değişikliği, o tarihe kadar kabul süreci tamamlanırsa 1 Ocak 2019'da, ya da Taraf kabul ettikten 90 gün sonra yürürlüğe girecektir.

Kigali Değişikliği'nin bir Montreal Protokolü Tarafınca Kabulü "Kabul Dokümanı"nın Montreal Protokolü emanetçisine, yani New York'taki Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne emanet edilmesi ile gerçekleşir. Kabul Dokümanı muhtemelen orijinal Montreal Protokolü'nün ve sonraki değişikliklerinin kabulünün tasarımına uyması gereken çok basit bir doküman olacaktır.

Kabul dokümanının hazırlanması süreci taraflar arasında farklılık gösterecektir. Normalde Dış İşleri Bakanlığı bünyesindeki bir "antlaşma birimi" uluslararası antlaşmaların kabulünden sorumlu olacaktır. Kigali Değişikliği politikasını yöneten sorumlular antlaşma birimi ile kabul sürecinin başlatılması için iletişime geçmelidir.

Antlaşma birimi resmi kabul öncesinde izlenecek ulusal süreçlere tavsiyede bulunabilir. Bunlar hangi dokümanların hazırlanması ve hangi karar alma süreçlerinin izlenmesi gerektiğini açıklayabilirler. Politik otoritenin kabulü gereklidir. Bu süreç, bu yetkiyi verebilen ulusal süreçlere bağlıdır.

Örnek Kabul Dokümanı

Montreal Protokolü Taraflarının Ozon Tabakasını İncelten Maddelere ilişkin olarak 15 Ekim 2016'da Kigali'de düzenlenen Yirmi Sekizinci Toplantısında, Taraflar, 1985 tarihli Ozon Tabakasını Korumaya Yönelik Viyana Konvansiyonu'nun 9. maddesinin 4. paragrafında belirlenen prosedür doğrultusunda, Montreal Protokolü'ne yeni bir değişikliği benimsemiştir.

DOLAYISIYLA ben, [Devlet Başkanı, Hükümet Başkanı ya da Dış İşleri Bakanı'nın adı], [Devletin adı] hükümetinin, yukarıda bahsedilen değişikliği gözden geçirdiğini, kabul ettiğini ve içerdiği şartları gerçekleştirmeyi ve yürütmeyi içtenlikle üstlendiğini beyan ederim.

BU BELGENİN KANITI OLARAK, bu kabul dokümanını [yer]'de [tarih] tarihinde imzalıyorum

[İmza]

Kabul hakkındaki diğer ayrıntılar Ozon Sekreterliği Brifing Notu'nda bulunabilir:

http://conf.montreal-protocol.org/meeting/owwg/owwg-39/presession/briefingnotes/ratification_kigali.pdf

Ulusal Etkinleştirme Yasaları:

Gerekli olan etkinleştirme yasaları, Kigali Değişikliği ile uyumluluğu sağlamak için HFC'lerin üretiminin ve tüketiminin uygun kontrolünü sağlar. İlgili yasalar ozon inceltici maddelerin (ODS) üretimini ve tüketimini kontrol etmek için kullanılan mevcut yasaların bir uzantısı olabilir. Kigali Değişikliği'nin geçerli etkinleştirme yasalarında değişiklikler gerektiren önemli özellikleri şunlardır:

- 1) Tarafın HFC üretimini ve tüketimini, değiştirilen Montreal Protokolü Madde 2J ve Madde 5, paragraf 8^{qua}'da belirtildiği gibi kontrol etme yetkileri. Kontrol edilecek HFC'ler değiştirilen Protokol Ek F'de listelenmiştir.
- 2) HFC azaltma sürecinin ton CO_{2e} değerini temel aldığı kabul etme (GWP ve ton CO_{2e}'nin bir açıklaması için bkz. **Kigali Bilgi Notu 3**). ODS kontrolü ODP ton cinsinden ölçülmüştür; yasaların ton CO_{2e} değerini tanımlayacak şekilde değiştirilmesi gerekecektir.
- 3) Tarafın taban değer seviyesinin belirtimi, HFC azaltma süreci bu değerden ölçülecektir (bkz. **Kigali Bilgi Notu 5**, Madde 5 ve Madde 5 dışı taraflar için HFC taban değeri hesabının ayrıntıları).

Taban değer ton CO_{2e} cinsinden ölçülür ve ilgili her gaz için GWP değerlerinin kullanımını gerektirir. HFC'lerin GWP değerleri Protokol Ek F'de listelenmiştir. Madde 5 kapsamındaki ülkeler için taban değer hesabı, bir HCFC bileşenini içerir; genel olarak kullanılan HCFC'lerin GWP değerleri Protokol Ek C'ye eklenmiştir. Madde 5 kapsamında olmayan ülkeler için de taban değer bir CFC bileşeni içermektedir; CFC'lerin GWP değerleri Protokol Ek A'ya eklenmiştir.

- 4) Tarafın HFC üretimi ve tüketimi için azaltma adımlarını belirtimi. Bunların, ilgili yıllar boyunca taban değerden azaltma yüzdelere temel alan ton CO_{2e} değerleri cinsinden belirtilmesi gerekir (azaltma adımlarının ayrıntıları için bkz. **Kigali Bilgi Notu 5**).
- 5) Değiştirilen Protokol'de Madde 4B, paragraf 2bis'de belirtildiği üzere HFC'lerin üretimi ve tüketimi için bir lisanslama sisteminin kurulması yetkileri.

- 6) HFC'lerin üretimi ve tüketimi için bir kota tahsis sisteminin kurulması yetkileri.
- 7) HCFC ya da HFC üreten herhangi bir Taraf için, 1 Ocak 2020'den itibaren yan ürün HFC-23 emisyonları sağlama yetkisi, üretilen HCFC'lerin ve HFC'lerin kütlelerinin %0,1'ini geçemez.
- 8) Değiştirilen Protokol'de Madde 7, paragraflar 2 ve 3 uyarınca HFC üretimi, ithalatı ve ihracatı hakkında veri toplama yetkileri. HCFC ya da HFC üreten herhangi bir Taraf için, değiştirilen Protokol'de Madde 7, paragraf 3ter uyarınca HFC-23 emisyonları hakkında veri toplama yetkileri
- 9) Gümrük memurlarının yasadışı HFC ithalini önlemesini sağlama yetkileri.
- 10) 1 Ocak 2033'ten itibaren Kigali Değişikliği'ni kabul etmeyen devletler ile ticareti (HFC ithalatı ve ihracatı) (değiştirilen Protokol'de Madde 4, Paragraf 1 sept ve 2 sept'te belirtildiği üzere).

İzleme ve Raporlama: Mevcut Montreal Protokolü kapsamında, her bir Taraf toplu ODS üretimi, ithalatı ve ihracatı hakkında bilgi toplar ve özet verileri yıllık olarak Montreal Protokolü Sekreterliği'ne rapor eder. Bu veriyi toplamaya yönelik idari sistemler, değiştirilen Protokol Ek F'de listelenen tüm HFC'ler hakkındaki verileri de içerecek şekilde olmalıdır.

Raporlama, taban değer süresinin başlangıcından geç olmamalıdır ve sonrasında da yıllık olarak yapılmalıdır. Kigali Değişikliği kapsamındaki her ülke gurubunun temelde değer sürelerinin ayrıntıları için bkz. **Kigali Bilgi Notu 5**. Madde 5 kapsamındaki çoğu ülke (A5 Grup 1) için taban değer süresi 2020 ile 2022 arasındadır. A5 Grup 2 ülkeleri için taban değer süresi 2024 ile 2026 arasındadır.

Taban değer süresi başlamadan önce, en kısa zamanda bir raporlama sisteminin kurulmasının önemli avantajları vardır. Geçerli HFC tüketimine ilişkin iyi veriler olmaksızın, HFC azaltma süreci için planlar yapmaya başlamak çok zor olacaktır. Bir HFC azaltma stratejisi geliştirmek için gereken veriler ile ilgili rehberlik için bkz. **Kigali bilgi Notu 6**.

Lisanslama ve kota tahsisi: HFC üretim ve tüketim seviyelerini izlemek ve kontrol etmeye yönelik bir idari sistem, Kigali Değişikliği azaltma yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla gereklidir. Gerekli sistem, ODS kullanımdan kaldırma sürecinin kontrolü için kullanılan mevcut sistemin bir uzantısı olacaktır.

Montreal Protokolü bir lisanslama sistemi gerektiğini belirtmektedir. Madde 4B, paragraf 2bis şunu belirtir:

“Her bir Taraf, 1 Ocak 2019 itibarıyla ya da bu paragrafın kendisi için yürürlüğe girdiği tarihten sonra üç ay içinde, hangisi daha sonra gerçekleşirse, yeni, kullanılmış, geri dönüştürülmüş ve kazanılmış Ek F'deki kontrollü maddelerin ithalatını ve ihracatını lisanslamak için bir sistem kuracak ve uygulayacaktır. Madde 5 paragraf 1 kapsamında hareket eden ve böyle bir sistemi 1 Ocak 2019 tarihine kadar kuracak ve uygulayacak bir pozisyonda olmadığına kara veren herhangi bir Taraf bu eylemleri gerçekleştirmeyi 1 Ocak 2021'e kadar erteleyebilir”.

Yeni, kullanılmış, geri dönüştürülmüş ve kazanılmış HFC'lerin ithalatı ve ihracatını lisanslama gereksinimleri, HCFC'lerin geçerli lisanslama gereksinimleri ile tam olarak aynıdır.

Lisanslama sisteminin, ayrı şirketlere HFC'leri üretme ya da ithal etme hakları tahsis etmeye yönelik bir metodolojiye bağlantılı olması gerekmektedir. Bunu yapma yöntemi Montreal Protokolü'nde açıklanmamıştır; her bir Taraf uygun bir sistem uygulamakta özgürdür, bu sistem genellikle bir kota tahsis yöntemi olarak anılmaktadır. Muhtemelen şu anda HCFC'ler için kullanılan kota tahsis yöntemi HFC'lerin kontrolü için genişletilebilir. En yaygın kullanılan tahsis yöntemi, taban değer sürecinde ayrı üreticiler ya da ithalatçıların etkinliklerini temel alan bir tahsis oluşturan “grandfathering” (mevcut hakların sürdürülmesi) yöntemidir. Ancak açık artırma gibi diğer yöntemler de göz önünde bulundurulabilir.

İthalat onayları: İthal edilen tüm HFC'lerin lisanslama sistemi aracılığıyla bir kota tahsisi almış olması önemlidir. Gümrük memurlarının ithalatçıların gerekli lisansa sahip olduğunu denetlemesini sağlamak için bir idari sistem olmalıdır. Bu, HCFC ithalatı denetimine yönelik mevcut gümrük prosedürlerinin bir uzantısı olarak geliştirilebilir. Memurların HFC'leri tanımlayabilmesine yardımcı olacak yeni gümrük kodları gereklidir ve hangi şirketlerin HFC ithal etmek için yasal hakkı olduğunu memurların lisanslama veritabanına erişmesi gerekecektir.

“Hakların Devamı” Yöntemiyle İthalat Kota Tahsisi

Taban değer süresinde X ülkesine toplu HFC ve HCFC ithalatı, A, B, C ve D olmak üzere 4 farklı şirket tarafından yürütülmüştür. Bu basit örnekte, X ülkesinde herhangi bir HFC ve HCFC üretimi olmadığı ve bu gazlara ilişkin bir yeniden ihracat olmadığı varsayılmıştır. Her şirketin ithalatı Tabloda gösterilmiştir. D şirketi, taban değer süresinde, ton CO_{2e} cinsinden ölçülen tüm ithalatın %33'ünü gerçekleştiren en büyük ithalatçı konumundadır. Kotaların tahsisi için çeşitli metodolojiler vardır. Bir 'hak devamı metodolojisi' kapsamında D şirketi, izin verilen ithalat miktarının %33'üne eşit bir kota tahsisi alabilir. X ülkesi için taban değer 40.000 ton CO_{2e} olduğu düşünülürse, D şirketi 2024'te 40.000 taban değerinin %33'ünü (“duraklatma yılı”) ve 2035'te 28.000 ton CO_{2e}'nin %33'ünü (azaltma programında %30'luk azalma içeren bir yıl) alabilir.

Hak devamının farklı bir türü de “yeni giriş yapanlar” için bir tahsis yaratmaktır. Bu sayede yeni şirketler pazara girebilir. Toplam kotanın bir kısmı (ör. %10'u) yeni girenler için ayrılabilir. Bu durumda A, B, C ve D şirketlerinin her biri kendi tahsislerinin %10'unu yeni giriş yapanlara “verecektir”.

Akışkan	Şirkete göre yıllık ortalama ithalat (metrik ton)				GWP	ton CO _{2e} (000)			
	2020 ila 2022					A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
HFC-134a	1.000	2.000	2.500	3.000	1430	1430	2.860	3.575	4.290
R-404A	500	750	1.000	1.000	3922	1.961	2.942	3922	3922
R-410A	750	1.000	1.000	1.250	2088	1.566	2088	2088	2.610
HCFC--22	2.500	2.000	1.500	3.000	1810	4.525	3.620	2.715	5.430
Toplam ton CO ₂						9.482	11.510	12.300	16.252
% toplam ton CO ₂						%19	%23	%25	%33
Tahsis, 2024 = 40.000 ton CO _{2e}				2024 kotası	7.655	9.292	9.931	13.121	
Tahsis, 2035 = 28.000 ton CO _{2e}				2035 kotası	5.359	6.505	6.951	9.185	

HCFC'ler için bir ithalat kota sistemi geliştirmek ile ilgili kapsamlı ayrıntılar OzonAction tarafından 2012'de yayımlanmıştır. HCFC'ler için açıklanan yaklaşım ayrıca muhtemelen HFC kotaları için de uygun olacaktır. Bu referansa şu adresten erişilebilir: http://www.unep.fr/ozonaction/information/mmfiles/7531-e-HCFC_Quota_system.pdf

Paydaşlarla bağlantı:

Gerekli yasaların ve idari sistemlerin oluşturulması sürecinde ilgili paydaşlarla bu sürecin farklı bölümleri için bağlantı kurmak önemli olacaktır. Özellikle:

- Normalde Dış İşleri Bakanlığı bünyesinde bulunan “Antlaşma birimindeki” hükümet memurları,
- Gümrük Memurları
- HFC üreten ya da ithal eden özel sektör şirketleri

Paydaş bağlantısı ile ilgili daha fazla bilgi için bkz. [Kigali Bilgi Notu 8](#).